

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı :30824082-610- **15951109**
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

18 Haziran 2026

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekillerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KURUM
Bakan

EK:

-Dosya (1 Takım)

ADANA MİLLETVEKİLİ
SAYIN AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ'IN
TBMM 7/40525 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
İLİŞKİN SORULAR VE CEVAPLARI

7/40525
6K 112

SORULAR

Kentler yalnızca yapılaşma alanları değil; emekle, üretimle, toplumsal ilişkilerle ve ortak hafızayla kurulan yaşayan organizmalardır. Bir kentin kimliği; silüetinde yükselen yapılar kadar, o yapıların temsil ettiği değerlerle, taşıdığı anılarla ve kuşaklar arasında kurduğu bağlarla şekillenir. Bu nedenle kent belleğini oluşturan simge yapıların korunması, yalnızca mimari bir tercih değil; kültürel, toplumsal ve kamusal bir sorumluluktur.

Adana kent tarımı ve üretim tarihinin en önemli kurumsal yapılarından biri olan Çukobirlik Genel Müdürlük Binası, yalnızca bir betonarme yapı değil; binlerce üreticinin emeğini, alın terini ve kooperatifçilik geleneğini temsil eden güçlü bir kamusal simgedir. 1974—1976 yılları arasında projelendirilen, 1976—1978 yıllarında inşa edilen ve uzun yıllar boyunca Adana'nın kent silüetini belirleyen bu yapı; Türkiye'de modern dönem çok katlı betonarme mimarlığın nitelikli örneklerinden biri olarak kabul edilmektedir.

Söz konusu yapı, 2019 yılında Türkiye Modern Mimarlık Mirasını Belgeleme ve Koruma Çalışma Grubu DoCoMoMo Türkiye tarafından modern mimarlık mirası envanterine dahil edilmiş; böylece yalnızca yerel değil, ulusal ve uluslararası ölçekte korunması gereken bir kültür varlığı olarak bilimsel ve akademik düzeyde tescillenmiştir.

Adana'nın her yerinden görülebilen bu yapı şehir için temsil ettiği değerlerle uzun yıllar boyunca bir simge olarak kabul edilmiştir. Ancak geçtiğimiz günlerde Adana Çukobirlik Genel Müdürlük Binasının yıkımı yönünde bir karar alınmıştır.

Çukobirlik binası yerinde dönüşüm esas alınarak tarım müzesi, kültür-sanat merkezi, öğrenci yurdu, sosyal donatı alanı olarak yeniden konumlandırılabilirdi. Fakat alınan yıkım kararı, kentin kimliğine, hafızasına ve kamusal mekân bilincine yönelik onarılamaz bir kopuşa, gelecek kuşaklara aktarılması gereken ortak bir mirasın inkârına ve kamunun üretimle, emekle ve tarımla kurduğu tarihsel bağın silinmesine hizmet etmektedir.

Bu nedenle Çukobirlik binasına ilişkin yıkım kararı, yalnızca Adana için değil; Türkiye'de kamusal mirasın nasıl ele alındığına dair kaygı verici bir örnek oluşturmaktadır.

Bu bağlamda;

1. Adana Çukobirlik Genel Müdürlük Binası için alınan yıkım kararının dayandığı teknik, hukuki ve idari gerekçeler nelerdir?
2. Yapının 2019 yılında DoCoMoMo Türkiye modern mimarlık mirası envanterine alınmış olması, yıkım sürecinde neden dikkate alınmamaktadır?
3. Yıkım kararı öncesinde yapının güçlendirilmesi, restorasyonu veya yerinde dönüşümüne ilişkin herhangi bir bilimsel rapor ya da alternatif proje hazırlanmış mıdır?

4. Yıkım kararına ilişkin süreçte ilgili meslek odalarının, üniversitelerin ve sivil toplum kuruluşlarının görüşleri alınmış mıdır?
5. Adana Çukobirlik Genel Müdürlük Binası yerine Adliye Lojmanı yapılacağı iddiası doğru mudur?
6. Çukobirlik yerleşkesinin kamusal yarar esaslı bir dönüşümle (tarım müzesi, kültür-sanat merkezi, sosyal donatı alanı vb.) yeniden işlevlendirilmesi yönünde Bakanlığınızın bir çalışması var mıdır?
7. Yıkım kararının Adana'nın kent belleği, kültürel mirası ve kamusal mekân sürekliliği üzerindeki etkilerine ilişkin bir düzenleyici etki değerlendirmesi yapılmış mıdır?

CEVAPLAR

Önergedeki hususlara ilişkin bilgilerin Adalet Bakanlığı'ndan edinilmesinin uygun olacağı değerlendirilmektedir.